Εταιρεία Γνωσιακών Συμπεριφοριστικών Σπουδών
ΚΕΝΤΡΟ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ

Ελληνική Εταιρεία Θεραπείας Σχημάτων

Όταν το παιχνίδι γίνεται θεραπεία: Βιωματικά εργαλεία από τη ΓΣΘ και τη Θεραπεία Σχημάτων

ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΣΟΦΙΑΝΟΠΟΥΛΟΥ

ΘΕΡΑΠΕΥΤΡΙΑ, ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΡΙΑ & ΕΠΟΠΤΡΙΑ

ΓΝΩΣΙΑΚΗΣ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΙΚΗΣ ΘΕΡΑΠΕΙΑΣ

ΠΑΙΔΙΩΝ ΕΦΗΒΩΝ & ΕΝΗΛΙΚΩΝ

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΡΕΥΝΑΣ & ΘΕΡΑΠΕΙΑΣ ΤΗΣ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑΣ

ΔΡ. ΡΟΖΑ ΛΑΪΟΥΣ

ΕΝΤΕΤΑΛΜΕΝΗ ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΑ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑΣ, ΠΑΝΤΕΙΟ ΠΑΝ/ΜΙΟ

ΔΙΔΑΚΤΩΡ ΚΛΙΝΙΚΗΣ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑΣ, ΕΚΠΑ

ΘΕΡΑΠΕΥΤΡΙΑ, ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΡΙΑ & ΕΠΟΠΤΡΙΑ

ΓΝΩΣΙΑΚΗΣ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΙΚΗΣ ΘΕΡΑΠΕΙΑΣ &

ΘΕΡΑΠΕΙΑΣ ΣΧΗΜΑΤΩΝ,

ΠΑΙΔΙΩΝ ΕΦΗΒΩΝ & ΕΝΗΛΙΚΩΝ

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΡΕΥΝΑΣ & ΘΕΡΑΠΕΙΑΣ ΤΗΣ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΘΕΡΑΠΕΙΑΣ ΣΧΗΜΑΤΩΝ

9Ο ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΓΝΩΣΙΑΚΩΝ & ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΙΚΩΝ ΨΥΧΟΘΕΡΑΠΕΙΩΝ

«ΑΝΑΛΟΓΙΣΤΕΊΤΕ ΤΗΝ ΕΙΡΩΝΕΊΑ! ΤΑ ΠΑΙΔΙΆ ΕΊΝΑΙ ΕΙΔΉΜΟΝΕΣ ΣΤΟ ΠΑΙΧΝΊΔΙ, ΤΟ ΠΑΙΧΝΊΔΙ ΕΊΝΑΙ Η ΔΟΥΛΕΙΆ ΤΟΥΣ ΚΑΙ ΠΑΡΌΛΑ ΑΥΤΆ ΕΜΕΊΣ, ΟΙ «ΣΚΟΥΡΙΑΣΜΈΝΟΙ» ΓΈΡΟΙ, ΝΟΜΊΖΟΥΜΕ ΌΤΙ ΜΠΟΡΟΎΜΕ ΝΑ ΤΟΥΣ ΔΙΔΆΞΟΥΜΕ ΠΏΣ ΝΑ ΠΑΊΖΟΥΝ!»

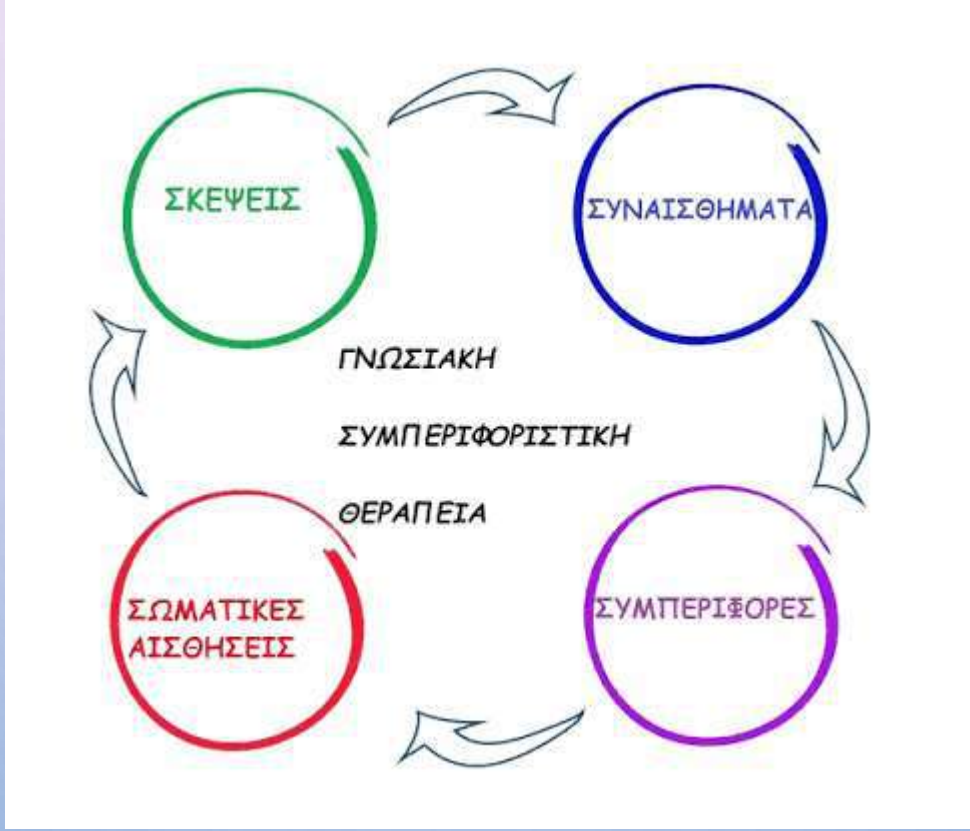
(COHEN, 1993, ΣΕΛ. 13)

ΛΊΓΕΣ ΣΚΈΨΕΙΣ...

- *Με τι σου άρεσε να παίζεις ως παιδί; Ποιο ήταν το αγαπημένο σου παιχνίδι;*
- *Με ποιον απολάμβανες να παίζεις;*
- *Ποια ήταν η αγαπημένη σου παιδική σειρά/ταινία;*

Η ΓΝΩΣΙΑΚΗ-ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΙΣΤΙΚΗ ΘΕΡΑΠΕΙΑ

Η ΘΕΡΑΠΕΊΑ ΣΧΗΜΆΤΩΝ

Είναι ένα απαρτιωτικό ψυχοθεραπευτικό μοντέλο που εφαρμόζεται:

- Στους ενήλικες με χρόνιες δυσκολίες (Arntz & Jacob, 2013· Bach et al., 2017· Giesen-Bloo et al., 2006· Malogiannis et al., 2014· Young, 1990· Young et al., 2007) και κυρίως με διαταραχές προσωπικότητας (Arntz et al., 2022· Bamelis et al., 2014· Farrell et al., 2014)
- Στην ομαδική θεραπεία (Dickhaut & Arntz, 2014· Farrell et al., 2009, 2014· Simpson et al., 2010· Skewes et al., 2015)
- Στη θεραπεία ζεύγους (Chan & Tan, 2020· Simeone-DiFrancesco et al., 2015)
- Στα παιδιά και τους εφήβους (Geerding et al., 2012· Loose, 2011, 2020· Loose et al., 2013).

ΠΡΏΙΜΑ ΔΥΣΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΆ ΣΧΉΜΑΤΑ (ΠΔΣ) ΚΑΙ ΤΡΌΠΟΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΊΑΣ

ΠΔΣ: ευρέα και σταθερά μοτίβα, αποτελούνται από μνήμες, συναισθήματα και γνωσίες, αναπτύσσονται κατά την παιδική και εφηβική ηλικία και προκύπτουν κυρίως από τη μη κάλυψη των πυρηνικών συναισθηματικών αναγκών (Farrell et al., 2014· Young et al., 2003).

Τρόποι λειτουργίας: διάφορες πλευρές του εαυτού που ενεργοποιούνται από συγκεκριμένα πδς (Arntz & Jacob, 2012· Lockwood & Perris, 2012· Young et al., 2003)

- ✓ Παιδικοί τρόποι λειτουργίας
- ✓ Δυσλειτουργικοί γονεϊκοί τρόποι λειτουργίας
- ✓ Δυσπροσαρμοστικές στρατηγικές αντιμετώπισης
- ✓ Τρόπος λειτουργίας υγιή ενήλικα/χαρούμενου παιδιού

ΠΥΡΗΝΙΚΈΣ ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΈΣ ΑΝΆΓΚΕΣ

- ★Ασφαλείς δεσμοί με τους άλλους (ασφάλεια, σταθερότητα, φροντίδα, τρυφερότητα και αποδοχή)
- ★Αυτονομία, ικανότητα και αίσθηση ταυτότητας
- ★Ελευθερία έκφρασης ζωτικών αναγκών και συναισθημάτων
- ★Αυθορμητισμός και παιχνίδι
- ★Ρεαλιστικά όρια και αυτοέλεγχος
- ★Συνοχή εαυτού
- ★Δικαιοσύνη

ΤΟ ΠΑΙΧΝΊΔΙ

- Είναι ο τρόπος που ανακαλύπτουμε τον εαυτό μας και τον κόσμο γύρω μας: παίζοντας με το σώμα μας (πιπιλώντας τον αντίχειρα) και τους ήχους (βαβίζοντας, μουρμουρίζοντας), με αντικείμενα (αγαπημένα παιχνίδια), με τους σημαντικούς άλλους (μέσα από τη μίμηση των εκφράσεων του προσώπου των γονέων).
- Έχει ξεκάθαρη αρχή και τέλος και ακολουθεί μία σειρά που γίνεται αποδεκτή από τους παίκτες, κάτι που μπορεί να επαναληφθεί κάποια άλλη χρονική στιγμή υπό διαφορετικές συνθήκες ***προβλεψιμότητα, ασφάλεια***
- Σε μία καθημερινότητα γεμάτη κανόνες και περιορισμούς, διαρκώς χρειάζεται να διαπραγματευόμαστε το πώς θα συμπεριφερθούμε και θα δράσουμε, χωρίς να είναι πάντα ξεκάθαροι οι κανόνες και τα όρια.
- Στο παιχνίδι, οι κανόνες είναι ξεκάθαροι και συγκεκριμένοι και πολύ σημαντικοί.

ΜΈΣΑ ΑΠΌ ΤΟ ΠΑΙΧΝΊΔΙ ΜΑΘΑΊΝΟΥΜΕ:

- Να διαχωρίζουμε τον εαυτό μας,
- Να αντιλαμβανόμαστε αιτίες και αποτελέσματα,
- Την τήρηση της σειράς,
- Την ανοχή στον σύντομο αποχωρισμό (κρυφτό),
- Να επιλύουμε προβλήματα,
- Να βιώνουμε ευχαρίστηση ή ματαίωση,
- Να πειραματιζόμαστε σε διαφορετικές δεξιότητες και αποτελέσματα,
- Να μοιραζόμαστε ευθύνες,
- Να υιοθετούμε ρόλους,
- Να μοιραζόμαστε αντικείμενα (ενσυναίσθηση, αίσθηση δύναμης, και έλεγχος),
- Να μιμούμαστε,
- Να βιώνουμε τις συνέπειες των πράξεών μας,

Χωρίς τον φόβο επίκρισης ή αποτυχίας

ΤΟ ΣΥΜΒΟΛΙΚΌ ΚΑΙ ΤΟ ΦΑΝΤΑΣΤΙΚΌ ΠΑΙΧΝΊΔΙ

- Το **συμβολικό παιχνίδι**: χρήση αντικειμένων ως σύμβολα αληθινών πραγμάτων.
- Το **φανταστικό παιχνίδι**: χρησιμοποιούμε μέρος αντικειμένων αλλά το μεγαλύτερο μέρος/σενάριο είναι φανταστικό.
- Φαντασία: μαθαίνουμε να λύνουμε προβλήματα, να επεξεργαζόμαστε δυσκολίες, να αντέχουμε την απογοήτευση, και τελικά να καταλαβαίνουμε τα περίπλοκα της ζωής των ενηλίκων με τον δικό μας τρόπο.
- Μέσο για την καλλιέργεια της κριτικής σκέψης, ελέγχου παρορμήσεων και ανάπτυξης κοινωνικών σχέσεων.

ΤΙ ΣΚΈΦΤΕΤΑΙ ΈΝΑ ΠΑΙΔΊ ΚΑΤΆ ΤΗ ΔΙΆΡΚΕΙΑ ΤΟΥ ΠΑΙΧΝΙΔΙΟΎ;

Μπορώ να το *κάνω* αυτό καλά, μπορώ να *είμαι* αυτό με αποτελεσματικότητα, *καταλαβαίνω* τι συμβαίνει σε εμένα και σε άλλα παιδιά.

ΤΎΠΟΙ ΠΑΙΧΝΙΔΙΟΎ

1. **Ενεργητικό παιχνίδι**: κινητική δραστηριότητα με φυσικά εμπόδια.
2. **Διερευνητικό παιχνίδι**: ξεκινάει στους 3 μήνες, προϋποθέτει ωρίμανση αισθητηρίων.
3. **Μιμητικό παιχνίδι**: ξεκινάει στους 7-10 μήνες, αρχικά γίνεται στιγμιαία όταν επικεντρώσει την προσοχή του. Πολύ σημαντικό διότι αναπτύσσει δεξιότητες.
4. **Δημιουργικό παιχνίδι**: αρχίζει στους 18-20 μήνες. Συνδυάζει τη μίμηση με τη γνώση και το προσδοκώμενο αποτέλεσμα. Εκπαιδευτικά παιχνίδια.
5. **Φανταστικό παιχνίδι**: αρχίζει στα 2 χρόνια, προϋποθέτει ανάπτυξη των προηγούμενων κατηγοριών παιχνιδιού. Έκφραση ιδεών και σκέψεων με έναν συμβολικό τρόπο.
6. **Παιχνίδι με κανόνες**: ξεκινάει περίπου στα 4 χρόνια. Προϋπόθεση η κατάκτηση των προηγούμενων τύπων παιχνιδιού καθώς και η ικανότητα για ματαίωση, το μοίρασμα, το να περιμένει στη σειρά.

ΙΔΙΌΤΗΤΕΣ ΠΑΙΧΝΙΔΙΟΎ Ι

- Αυτοέκφραση παιδιού
- Επικοινωνία σκέψεων και συναισθημάτων
- Μέσα από το παιχνίδι αποστασιοποιείται συναισθηματικά από φορτισμένες καταστάσεις
- Επίγνωση προβληματικών καταστάσεων
- Δραματοποιήσεις
- Έλεγχος σκέψεων και συναισθημάτων
- Εκμάθηση κοινωνικών δεξιοτήτων ή επίλυσης προβλήματος

ΙΔΙΌΤΗΤΕΣ ΤΟΥ ΠΑΙΧΝΙΔΙΟΎ ΙΙ

- Προσομοίωση αγχογόνων καταστάσεων
- Ευεργετικό-ενδορφίνες-μειωμένα επίπεδα κορτιζόλης
- Ενίσχυση συναισθηματικού δεσμού
- Ενίσχυση ενσυναίσθησης και αλτρουισμού
- Ενίσχυση πρωτοβουλιών, επιλογής
- Συγκράτηση σκέψεων και συναισθημάτων
- Άμεση ικανοποίηση αναγκών και επιθυμιών που δεν μπορούν να καλυφθούν
- Μέσο ενίσχυσης και εδραίωσης της θεραπευτικής σχέσης

ΤΟ ΠΑΙΧΝΊΔΙ ΣΤΗ ΖΩΉ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΎ Ι

Μέσα από το παιχνίδι μπορεί να:

- Δράσει ελεύθερα και αβίαστα
- Να δημιουργήσει και να μάθει
- Να αναπτύξει τη σκέψη του και τη δεξιότητα επίλυσης προβλήματος
- Να αναπτύξει τη γλωσσική του ικανότητα
- Να αναπτύξει διαπροσωπικές σχέσεις

ΤΟ ΠΑΙΧΝΊΔΙ ΣΤΗ ΖΩΉ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΎ ΙΙ

- Να ερευνήσει τον υλικό κόσμο
- Να οξύνει την κρίση του
- Να ζήσει σε έναν κόσμο φανταστικό όπου μπορεί να εξουσιάσει
- Να εκφράζει συναισθήματα
- Να βιώνει ευχαρίστηση

ΚΟΙΝΩΝΙΚΉ ΚΑΙ ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΉ ΑΞΊΑ ΤΟΥ ΠΑΙΧΝΙΔΙΟΎ

- **Επανάληψη ενός δυσάρεστου περιστατικού**: μείωση συγκινησιακής επίδρασης.
- **Γέφυρα μεταξύ πραγματικότητας και φαντασίωσης**: το άγνωστο προκαλεί άγχος.
- **Επεξεργάζεται** το πώς είναι ο κόσμος των ενηλίκων
- **Κοινωνικοποίηση**: αποτελεί έναν από τους λόγους για τους οποίους παίζει. Μαθαίνει να μοιράζεται και να συνεργάζεται

κοινωνικές σχέσεις.

ΠΑΙΧΝΙΔΟΔΩΜΆΤΙΟ... Ι

- *Έκφραση επιθετικότητας*
  - ✓ Μία μαλακή μικρή μπάλα
  - ✓ Πηλός, άμμος
  - ✓ Χαρτί για σκίσιμο ή εφημερίδα
- *Είδη καθαριότητας*
  - ✓ Μωρομάντηλα
  - ✓ Χαρτοπετσέτες
  - ✓ Μία μικρή πετσέτα
- *Το κουτί του θησαυρού:*
  - ✓ Μουσικά όργανα, παιχνίδια με ήχους
  - ✓ Σακουλάκια με μπαχαρικά, αρώματα, ενυδατική κρέμα
  - ✓ Κοχύλια, πέτρες, κουμπιά, σαπουνόφουσκες, χλαπάτσες
  - ✓ Κορδέλες
- *Απαλά παιχνίδια*
  - ✓ Λούτρινα ζωάκια ή κουκλάκια

ΠΑΙΧΝΙΔΟΔΩΜΆΤΙΟ.. ΙΙ

- **Μαγικό χαλί**: αντέχει όλα τα συναισθήματα, έξω από αυτό η πραγματικότητα
- **Ενσωματικό παιχνίδι:**

❑ *Εκφραστικό παιχνίδι*

✓ Είδη ζωγραφικής

✓ Χαρτιά διαφόρων χρωμάτων

✓ Μαρκαδόροι, κηρομπογιές, δαχτυλομπογιές

✓ Είδη χαρτοκοπτικής

✓ Πηλός, πλαστελίνη

- **Προβολικό παιχνίδι:**

❑ Παιχνίδια που παραπέμπουν στην καθημερινή ζωή

✓ Κούκλες playmobile, φιγούρες ανθρώπων

✓ Φιγούρες με την οικογένεια, διάφορα επαγγέλματα

✓ Οχήματα και μέσα μεταφοράς

✓ Ένα χάρτινο σπιτάκι που διπλώνει

✓ Μικρά έπιπλα για το σπίτι

✓ Κατοικίδια ζώα

ΠΑΙΧΝΙΔΟΔΩΜΆΤΙΟ.. ΙΙΙ

- ❑ *Μικρές φιγούρες με φανταστικούς ήρωες*
  - ✓ Νεράιδες, μάγοι, μάγισσες
  - ✓ Φιγούρες από παραμύθια
- ❑ *Ο σάκος με τα διάφορα είδη ζώων*
  - ✓ Ζώα της θάλασσας
  - ✓ Ζώα της φάρμας
  - ✓ Ζώα της ζούγκλας
  - ✓ Κατοικίδια ζώα
- ❑ *Επιθετικά και τρομαχτικά παιχνίδια*
  - ✓ Άγρια ζώα, τέρατα, δεινόσαυροι, έντομα, φίδια
  - ✓ Στρατιωτάκια με δύο χρώματα για να γίνεται μάχη
  - ✓ Τανκς, ρομποτ, όπλα
  - ✓ Ξύλινα τουβλάκια
- ❑ *Κάρτες*
  - ✓ Με πρόσωπα και συναισθήματα
  - ✓ Με ανθρώπους σε δράση
  - ✓ Με τοπία
  - ✓ Με ζώα
- ❑ *Παραμύθια*
  - ✓ Κλασικά
  - ✓ Σύγχρονα
  - ✓ Από διάφορες κουλτούρες
- • **<u>Παιχνίδι ρόλων:</u>**
- ❑ *Είδη κουκλοθεάτρου*
  - ✓ Γαντόκουκλες (κάποιες τρομαχτικές και κάποιες πιο φιλικές)
  - ✓ Δαχτυλόκουκλες
- ❑ *Ο σάκος των ρόλων*
  - ✓ Καπέλα, ψεύτικα κοσμήματα, μάσκες
  - ✓ Υφάσματα, αντικείμενα για δραματοποίηση
  - ✓ Μαγικό ραβδί

ΠΑΙΧΝΙΔΟΔΩΜΆΤΙΟ.. IV

- *Επιθετικά παιχνίδια*
  - ✓ Όπλα, σπαθιά, χειροπέδες
  - ✓ Τρομαχτικές μάσκες
  - ✓ Μάσκες με ήρωες
- *Είδη για μαγείρεμα*
  - ✓ Κουζινικά όλων των ειδών
  - ✓ Φαγητά (φρούτα, λαχανικά)
- *Είδη για βρεφική φροντίδα*
  - ✓ Κούκλες-μωρά και των δύο φύλων, μπιμπερό, πανάκια, πιπίλα, ταλκ, μπανιέρα, πάνες, βαμβάκι, χτένες, μπουκαλάκια, στολίδια μαλλιών

ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΌ ΠΑΡΑΜΎΘΙ

- Λειτουργεί ως γέφυρα με τον εσωτερικό κόσμο του παιδιού
- Προσωπική ανάπτυξη και συναισθηματική ωρίμανση
- Κοινωνική ευφυϊα
- Γλωσσική και γνωστική ανάπτυξη
- Μέσα από την ταύτιση με τον ήρωα νιώθει πως ενδυναμώνεται και μπορεί να αντιμετωπίσει τις προκλήσεις

ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΈΣ ΙΔΙΌΤΗΤΕΣ ΠΑΡΑΜΥΘΙΟΎ

- Μείωση του άγχους και ασφάλεια
- Επεξεργασία εμπειριών
- Συναισθηματική ενδυνάμωση
- Αισιοδοξία
- Παρέχει μία ασφαλή απόσταση
- Λειτουργεί ως σύνδεσμος με τα στοιχεία της φύσης
- Παγκοσμιότητα
- Αυτονομία και ανεξαρτησία

ΧΡΉΣΗ ΆΜΜΟΥ

SWORD AND SHIELD GAME

Η ΤΕΧΝΙΚΗ ΤΩΝ ΠΟΛΥΘΡΟΝΩΝ-FIGHT

Γεια σου Μαρία, πώς είσαι;

Είμαι πολύ αγχωμένη για το αυριανό τεστ.. Σίγουρα θα αποτύχω..

Έλα να φέρουμε εδώ μαζί αυτόν τον φόβο της Αποτυχίας…

Τι είσαι; Ποιος είσαι; Τι λες στη Μαρία και την τρομάζεις;

Η Μαρία δεν είναι καλή μαθήτρια.. Αύριο θα αποτύχει και όλοι θα γελάνε μαζί της..

Σταμάτα!
Δεν σου επιτρέπω άλλο να της μιλάς με αυτόν τον τρόπο!

Είμαι εδώ μαζί σου..
Μπορείς να μιλήσεις
σε αυτό το Τέρας..

Με αγχώνεις…
Δεν μου αρέσεις…
Θέλω να φύγεις…

Είμαι πολύ περήφανη για σένα
που απάντησες σε αυτό το Τέρας..
Δεν αξίζει να υπάρχει στη ζωή σου…

ΞΕΦΟΡΤΏΝΟΝΤΑΣ ΤΟΥΣ ΦΟΒΟΥ ΜΟΥ

ΤΟ ΤΕΡΑΣ ΚΑΙ ΟΙ ΦΟΒΟΙ ΜΟΥ

"Play is the child's natural medium of self-expression"

- Virginia Axline

ΤΙ ΒΛΈΠΟΥΝ ΆΛΛΟΙ ΣΕ ΜΈΝΑ; (Σ. 12 ΕΤΏΝ)

Είμαι πολύ cool! Οι άλλοι νομίζουν πως είμαι πάντα δυνατός!

Π'ΩΣ Ε'ΙΜΑΙ ΣΤΑ ΑΛ'ΗΘΕΙΑ..

Ο ευαίσθητος

Το ηφαίστειο

Ο cool

ΤΟ ΕΥΤΥΧΙΣΜΕΝΟ ΠΑΙΔΙ

6ο Πανελλήνιο Συνέδριο

Γνωσιακών Συμπεριφοριστικών Προσεγγίσεων σε παιδιά και εφήβους

Σκέφτομαι - Νιώθω - Μεγαλώνω: Κλινικές και αναπτυξιακές εφαρμογές της ΓΣΘ

6 & 7 Μαρτίου 2027

Πάντειο Πανεπιστήμιο

Με διεθνή συμμετοχή

"Μέμνησο ὅτι ἄνθρωπος εἶ"

(Να θυμάσαι ότι είσαι άνθρωπος)

Φίλιππος Β' της Μακεδονίας, 4ος αιώνας π.Χ.

www.childcbt2027.gr

Υπό την αιγίδα της Ελληνικής Εταιρείας Έρευνας της Συμπεριφοράς (ΕΕΕΣ)

ΟΡΓΑΝΩΣΗ

Ινστιτούτο Κρητικής Θεραπείας της Συμπεριφοράς

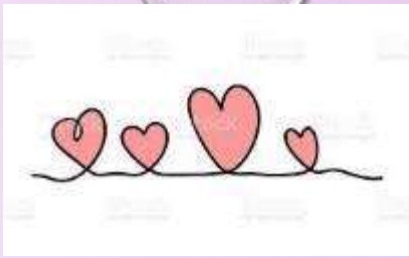
Τμήμα Θεραπείας Παιδιών και Εφήβων

Πάντειον Πανεπιστήμιο

ΧΟΡΗΓΟΙ

πεδίο

Γρηγόρης

ΝΈΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΣΤΗ **ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΣΧΗΜΑΤΩΝ ΓΙΑ ΠΑΙΔΙΑ ΚΑΙ ΕΦΗΒΟΥΣ** ΜΕΣΑ ΣΤΟ 2027 ΑΠΌ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΘΕΡΑΠΕΙΑΣ ΣΧΗΜΑΤΩΝ, ΑΘΗΝΑ.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΊΑ

- Fazio- Griffith L. J., Ballard M. B. (2014). Cognitive behavioral play therapy techniques in school-based group counselling: assisting students in the development of social skills. Ideas and research you can use: VISTAS 2014, article 18.
- Hall, T. M., Kaduson, H. D., Schaefer, C. E. (2002). Fifteen effective play therapy techniques. *Prof psych: reasc & pract*, *33*(6), 515-522.
- Θάνου, Α. (2011). *Το ψάρι που προσπαθεί*. Πατάκη.
- Μπέλλας, Θ. (2000). *Το ιχνογράφημα του παιδιού. Ως μέσο και αντικείμενο έρευνας στα χέρια του εκπαιδευτικού*. Ελληνικά γράμματα.
- Καλαντζή-Αζίζι, Α., Σοφιανοπούλου, Α. (2016). *Γνωσιακή- συμπεριφοριστική θεραπεία παιδιών και εφήβων. Θεωρία και πράξη*. Πεδίο.
- Louis, J. P., & Louis, K. Mc. (2015). *Good enough parenting. An in-depth perspective on meeting core emotional needs and avoiding exasperation. Morgan James Publishing*.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΊΑ

- Lowenstein, L. (2008). *Creative interventions for children, youth, and families*. Champion press.
- Lowenstein, l. (2002). *More creative interventions for troubled children & youth*. Champion press.
- Mcmahon, l. (2005). *The handbook of play therapy*. Taylor & Francis e- library.

Plummer, D. H. (2007). *Παιχνίδια αυτοεκτίμησης για παιδιά*. Πατάκη.

Ρόμπερτσον, Τ. (2016). *Παιγνιοθεραπεία, ψυχοθεραπευτική παρέμβαση για παιδιά και εφήβους* (τόμος 1). Το έρμα.

Ρόμπερτσον, Τ. (2017). Παιγνιοθεραπεία, ψυχοθεραπευτική παρέμβαση για παιδιά και εφήβους (τόμος 2). Το έρμα.

- Τσιάντης, Γ. Ψυχική υγεία του παιδιού και της οικογένειας. Τεύχος Α, Η σημασία του παιχνιδιού για τη φυσιολογική ανάπτυξη του παιδιού, 55-68.
- Young, J. E., Klosko, J. S., & Weishaar, M. E. (2010). *Θεραπεία σχημάτων: ένας οδηγός για τον θεραπευτή* (2η έκδ., Μτφρ. Φ. Λέκκας. Γεν. Επιμ. Γ. Σίμος). Πατάκη.